

ROČNÍ POHYBY A TAH LYSKY ČERNÉ /Fulica atra/ v rybnících v širším okolí Bohdanečska

Radislav Š t a n c l, Helga Š t a n c l o v á, Rohovládova Bělá

0 Ú v o d

Lyska černá je nejhojněji se vyskytující chřástalovitý pták na Bohdanečsku, na mnohých místech daleko přesahující hnízdní stavy jiných druhů vodních ptáků. Od roku 1945 do roku 1981, t.j. v době našeho působení v těchto místech, věnovali jsme jim zvýšenou pozornost a nashromáždili velké množství materiálu týkající se jejich hnízdění, tahu pod. V této práci jsme se pokusili zpracovat dosavadní znalosti o jejich tahu a pohybech během roku v oblasti.

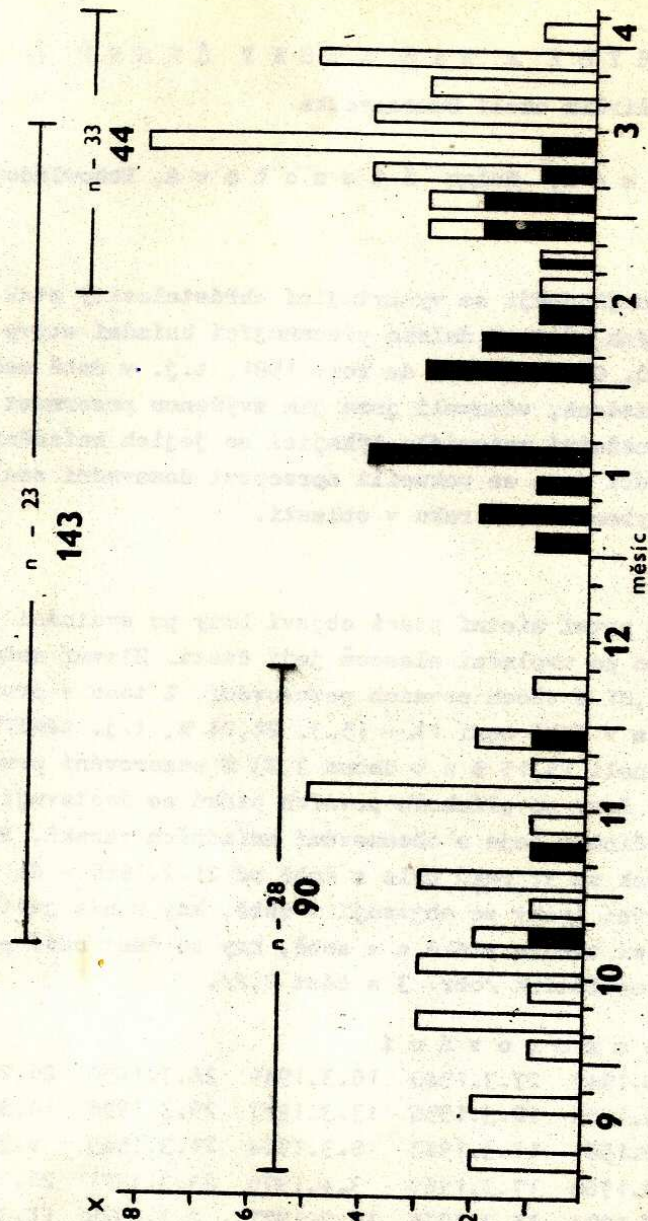
0 P ř í l e t

V rybnících se první místní ptáci objeví brzy po uvolnění vodní hladiny od ledu, nebo po uvolnění alespoň její části. Hlavní doba příchodu je v březnu, 81,81 % všech prvních pozorování. Z toho v první polovině měsíce 45,45 % a v době mezi 11. - 15.3. 24,24 %, t.j. téměř 1/4. V únoru jsme zaznamenali 15,15 % a v dubnu 3,03 % pozorování prvních lysek. = 33, obr. 1. Brzy po příchodu prvních ptáků se dostavují hlavní skupiny a ihned začínají boje a obsezení hnízdních okrsků. Doba příchodu prvních lysek za 37 roků byla v době od 21.2.1968 - do 3.4.1970 a trvala 44 dnů. První lysky se objevují v době, kdy u nás ještě přezimuje velké množství těchto ptáků a v době, kdy se část naší populace zdržuje ještě v zimovištích /obr. 3 a část 2,2/.

0 P r v á p o z o r o v á n í

5.3.1945	20.3.1947	27.3.1948	16.3.1949	26.3.1950	26.2.1952
1.3.1953	27.3.1955	22.3.1956	13.3.1957	29.3.1958	10.3.1959
2.3.1960	28.2.1961	11.3.1963	8.3.1964	21.3.1965	8.3.1966
7.3.1967	21.2.1968	17.3.1969	3.4.1970	23.3.1971	26.2.1972
1.3.1973	31.3.1974	15.3.1975	19.2.1977	2.3.1978	11.3.1979
1.3.1980	18.3.1981				

0 P o h n í z d n í p o t u l k y

Obr. 1. Přilet, odlet a přezimování lysky černé /Fulica atra/ v oblasti Bohdanečska. Tmavě je vyznačeno přezimování.

dospělé, hnízdící lysky přepeřují v místech hnízdění. Nehnízdící jedinci se sdružují ve skupiny a pelichají společně na některém rybníku. Pravidelně např. na rybníku "Strašov", kde je možno zastihnout i několik set dospělých, pelichajících ptáků. Např. 3.7.1977 asi 300 ex. pod.

Mladí ptáci se zdržují na hnízdištích asi do poloviny srpna, potom se rozletují různými směry po okolních rybnících, kde se část z nich pojuje ve velká hejna na některém z větších rybníků. Bylo např. pozorováno na rybníku "Sopřeč" 1.9.1981 více jak 1 000 kusů. Otom, že většina ptáků opouští rodná místa již v prvních týdnech srpna, svědčí velice malý počet zpětných hlášení tohoročních ptáků z míst okroužkování naopak velké procento zástihů z širokého okolí a větších vzdáleností. Např. byl mladý pták střelen 20.8. již 115 km od místa označení. den zahájení lovů byli mladí ptáci zastiženi již 16 - 44 km daleko.

0 Odlet

lyska opouští zdejší rybníky od poloviny září. Pokud jsou vhodné podmínky, t.zn. před výlovy rybníků, zdržují se zde jednotlivě i později. Po odstranění domácích kachen z kachněren, shromažďuje se na těchto místech i několik stovek ptáků a živí se zbytky po kachnách. Místního původu je z nich pravděpodobně pouze malé procento. Toho dokladem je jediné zpětné hlášení ze září, kdy byl tohoroční zdejší pták střelen 19.9. 3 km od hnízdiště. Pokud je v rybnících voda, zastihneme zde lysky mnohdy až do zamrznutí rybníků, ale i listopadových a pozdějších pozorování není jisto, nejsou-li to již přezimující ptáci. Poslední zástih 11.9.1966 několik na rybníku "Bohdaneč", 9.12.1960 asi 100 kusů na rybníku "Rozhrna".

1 Poslední pozorování

6.10.1946	24.09.1948	15.09.1949	8.11.1952	11.11.1953
4.10.1954	18.10.1955	18.11.1956	9.12.1960	22.11.1961
1.11.1964	17.10.1965	11.09.1966	24.10.1967	1.10.1968
0.11.1970	18.11.1971	19.11.1972	19.11.1973	3.11.1974
5.09.1976	17.11.1977	27.11.1978	9.10.1979	9.10.1980
7.10.1981				

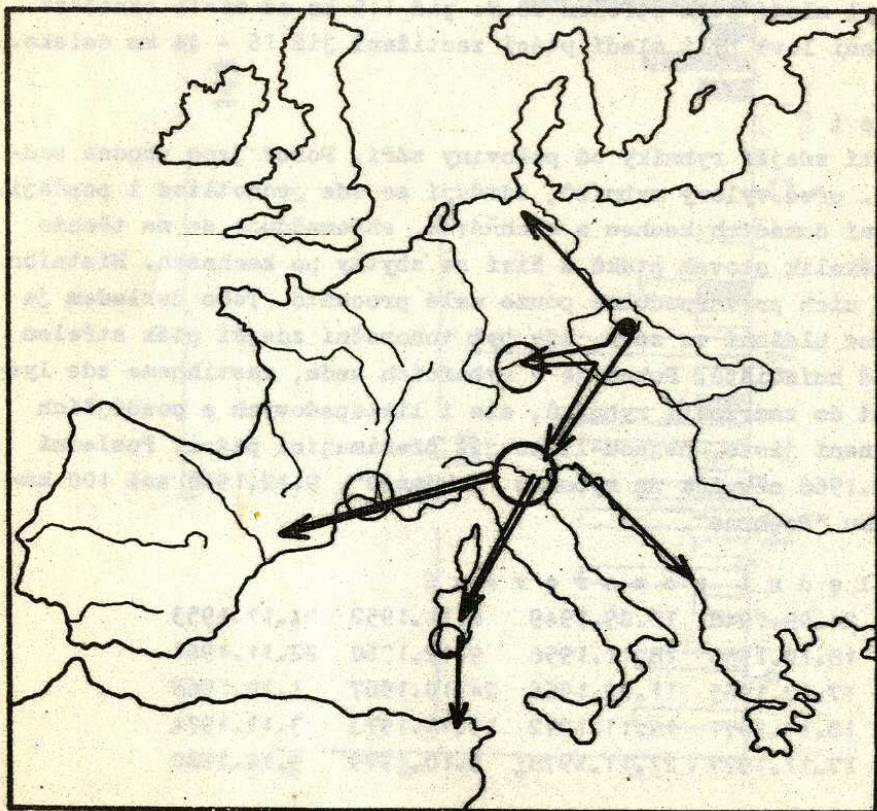
0 Tah

směr tahu lysek místní populace je znázorněn na obr. 2. Většina z nich letí JJZ směrem, do okolí Středozevního moře přes Itálii, odkud se do-

stávají zčásti do jižní Francie a Španělska a část z nich do Jugoslávie. Některé přeletují přes Korsiku a Sardinii až do severní Afriky. Pouze malá část letí SZ směrem. Na západní pobřeží Evropy se dostávají ojediněle /obr. 3/. Ze 68 zahraničních hlášení bylo pouze po jedné zastiženo na pobřeží Západního Německa a Francie.

6,0 P ř e z i m o v á n í

V místech pozorování začala ve větším množství přezimovat teprve po roce 1960, hlavně na Labi. Přesto však MUSÍLEK /1946/ psal, že u nás přezimující nejsou vzácností. Sám znal však pouze několik zástihů.

Obr. 2. Směr tahu /šipky/ a přezimování /kroužky/ lysky černé /Fulica atra/ z Bohdanečska.

ikdy nezastihl více jak 10 - 12 ex. pohromadě. My jsme je pozorovali pouze několikrát na strouhách u rybníků na nezamrzlých místech a pouze jednotlivě. Některé z nich snad byly poraněny po předchozích lovech. Rovněž na Labi jsme v té době zastihli lysky celkem vzácně a pouze jednotlivě a nebo několik ex. pohromadě.

Po roce 1960 se počet přezimujících lysek na Labi začal zvyšovat a dosahovat počtu několika set kusů. V současné době přezimuje hromadně na několika místech. Nejznámější je skupina zdržující se pod mostem při vjezdu do Pardubic. 16.1.1980 napočítal S k l e n á ř na 12 km dlouhém úseku Labe mezi Němčicemi a Pardubicemi již 1.520 ex. /KOŽENÁ 1981/.

Na zimovištích na Labi se první objevují koncem října /22.10.1979 několik ex./. Počet přezimujících se neustále zvyšuje a koncem prosince, t.j. po zamrznutí ostatních vodních ploch, dosahuje vrcholu /do 1.1.1980 např. byla 8členná skupinka na rybníku "Stará Jílovka". V ten den zamrzl zbytek vody a lysky odletěly/. Délka přezimování na Labi 143 dnů /obr. 1/ a poslední opouští zimoviště do poloviny března /13.3.1980 ještě asi 50 ex./. Nemůžeme ovšem říci, jsou-li zde zastiženy ještě přezimující a nebo již vrátivší se ptáci. Zatím také neznáme původ těchto ptáků. Dosud nebylo kroužkovaním dosaženo žádného výsledku.

Na zimoviště v jižní Evropě se první naše lysky dostávají již v říjnu /3.10. byla zastižena již ve Španělsku, 16.10. v Itálii apod./ a zdrží se do února. Některé jsou zde zastiženy ještě začátkem března, 10.3. v Itálii. Nejbližší místa přezimování jsou na jezerech Švýcarska a Bodenském jezeru. Největší počet místních lysek přezimuje v severní Itálii. Ve větším množství přezimují ještě v deltě Rhóny a na Sardinii. Na ostatních místech se neobjevují v tak silném počtu ex. /obr. 1/.

6,0 U s a z e n í , p ř e s í d l e n í

Přes četné kontroly hnízdicích dospělých lysek, nepodařilo se nám zatím zastihnout žádné z místních kroužkovaných mláďat. Rovněž ze srpna existují pouze zástřely tohoročních ptáků na místech a v okolí kroužkovaní. O pravděpodobném přesídlení na větší vzdálenosti jsme dosáhli pouze 4 výsledků: D 43 460 na jaře po třech rocích v Polsku, 146 km severně, je jediným výsledkem z jarních měsíců. Po roce byla jedna

střelena v červenci ve vzdálenosti 23 km a 19. a 23.8. ve vzdálenos-
tech 100 a 241 km JJV a JV směrem /obr. 3/.

8,0 Výsledky kroužkování

Značky: P = pull. /mládě ve hnízdě/ + = uloven, střelen
J = vzletný, mladý pták X = nalezen mrtev
A = dospělý pták ? = způsob zástihu neznám
♂ = samec K = kontrolován
♀ = samice

Rybník "Bohdaneč" 50,06 N - 15,40 E , "Sopřeč" 50,08 N - 15,26 E
"Nový" 50,07 N - 15,34 E , "Bukovina" 50,07 N - 15,50 E
rybníky u Bukovky 50,05 N - 15,38 E

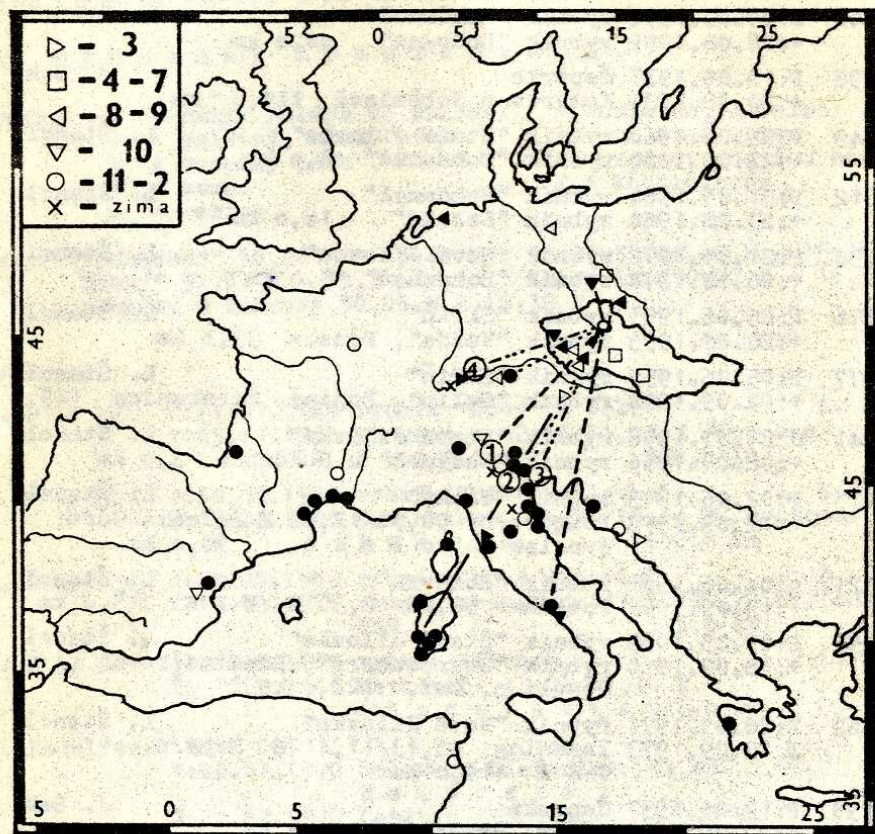
2,2

- 1. D 24 121 P:17.07.1949 rybník "Nový" u Volče L. Štancl
?:05.03.1950 Grosseto: 42,46/11,07 E /Toscana/
I t á l i e 900,0 km
- 2. D 30 353 P:09.05.1959 rybník "Stará Jílovka" L.Štancl
?:09.03.1960 Monichiari: 45,32/10,14 E /Brescia/
I t á l i e 650,0 km
- 3. D 43 434 P:28.05.1969 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
X:16.03.1976 Friedrichshafen: 47,39/09,29 E /Bodensee/
NSR 525,0 km
- 4. D 33 221 q:02.07.1960 rybník "Tichý" L. Štancl
X: III.1966 Metkovič: 43,02/17,46 E
J u g o s l á v i e 820,0 km
- 5. Radolfzell XJ 1 605
?:06.02.1970 Salzburg-Liefering: 47,49/13,01 E
R a k o u s k o
X:20.03.1970 Labětín /Přelouč/ 320,0 km
K:L. Štancl

3,1

- 6. D 43 544 P:03.06.1972 rybník "Sopřeč" L. Štancl
+:15.08.1972 ibid.
- 7. D 32 033 J:28.06.1959 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:16.08.1959 Jaroměř 38,0 km
- 8. D 32 036 J:28.06.1959 rybník "Stará Jílovka" L.Štancl
+:16.08.1959 Jaroměř 38,0 km
- 9. D 35 750 J:17.06.1964 rybník "Sopřeč" F. Štancl
+:16.08.1964 rybník "Nová Jílovka" 6,0 km
- 10. D 42 036 P:31.05.1964 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:16.08.1964 rybník "Tichý"
- 11. D 42 042 P:31.05.1964 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:16.08.1964 rybník "Labská" u Sezemic 16,0 km

- 2. D 42 128 J:19.06.1964 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:16.08.1964 rybník "Tichý"
 - 3. D 32 040 J:09.07.1959 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:18.08.1959 rybník "Lodrant" 44,0 km
 - 4. C 8 196 P:19.05.1937 Čeperka J. Bek
+:20.08.1937 Komárov u Soběslavě 115,0 km
 - 5. D 32 849 P:29.05.1960 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:22.08.1960 rybník "Bohdaneč" 3,0 km
 - 6. D 42 012 P:31.05.1964 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:23.08.1964 rybník "Labská" 16,0 km
 - 7. D 44 738 P:21.05.1978 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:26.08.1978 rybník "Bohdaneč" 3,0 km
 - 8. D 27 876 P:05.06.1955 rybník "Skřín" L. Štancl
+:28.08.1955 rybník "Važda", Nouzov 33,0 km
 - 9. D 27 877 P:05.06.1955 rybník "Skřín" L. Štancl
+:02.09.1956 rybník "Oulín", Rojice, Strakonice 149,0 km
 - 10. D 28 841 J:27.07.1956 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:08.09.1956 rybník "Nadýmač" u Bohdenče 3,0 km
 - 11. D 44 613 P:02.06.1973 rybník "Tichý" L. Štancl
+:12.09.1973 Podgorzyn: 50,50/12,42 E Jelenia Góra,
Wroclaw P o l s k o 90,0 km
 - 12. D 33 821 o:04.06.1961 rybník "Rozhrna" L. Štancl
+:13.09.1962 Potsdam: 52,26/12,30 E N D R 315,0 km
 - 13. D 31 352 P:09.05.1959 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:18.09.1960 rybník "Švarcenberg", Ponědražka u
Veselí n. Luž. 122,0 km
 - 14. D 43 462 P:26.05.1971 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
X:18.09.1973 Ismaning: 48,13/11,41 E Bayern
N S R 410,0 km
 - 15. C 8 195 P:19.05.1937 Čeperka J. Bek
+:22.09.1937 Makov, Předslav 198,0 km
 - 16. D 34 724 P:28.05.1962 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
X:22.09.1962 Gr. Meer: 53,26/07,13 E Aurich
Ostfriesland N S R 683,0 km
 - 17. D 45 578 P:17.05.1979 rybník "Skřín" L. Štancl
+:22.09.1979 Mířetice /Chrudim/ 15,0 km
 - 18. D 34 476 P:14.06.1964 rybník "Bohdaneč" F. Štancl
+:27.09.1964 rybník "Vydlák" u Opatova v Č. 60,0 km
- 4,2
- 29. D 34 717 J:03.07.1961 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:03.10.1962 Albufera: 39,16/0,22 W Valencia
Š p a ň ě l s k o 1.780,0 km
 - 30. D 45 568 P:05.05.1979 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:04.10.1979 Cekov /Rokycany/ 138,0 km

Obr. 3. Zpětná hlášení lisky černé /Fulica atra/ z Bohdanečska.

- 31. D 24 437 J:26.07.1952 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:12.10.1952 rybník "Krejcar" u Vortové 45,0 km
- 32. D 29 727 P:11.08.1955 rybník "Rozhrna" F. Štancl
+:16.10.1955 Brescia: 45,32/10,14 E Lombardia
Itálie 650,0 km
- 33. D 32 007 P:06.06.1959 rybník "Sopřeč" L. Štancl
+:17.10.1961 Lago d' Iseo: 45,39/10,03 E
Itálie 630,0 km
- 34. D 29 745 J:30.07.1955 rybník "Rozhrna" F. Štancl
+:26.10.1955 Neapol: 40,51/14,14 E Campania
Itálie 1.030,0 km

- 1. D 43 425 P:28.05.1969 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:30.10.1969 Comerau bei Klix: 51,16/14,34 E
Kreis Bautzen N D R 150,0 km
- 2. D 29 079 P:05.06.1955 rybník "Stará Jílovka" F. Štancl
+:01.11.1955 Como: 45,48/09,05 E Lombardia
Itálie 685,0 km
- 3. D 41 421 J:07.07.1961 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:01.11.1961 Valle Bianca: ca. 46,00/12,14 E l.Veneta
Itálie 730,0 km
- 4. D 43 494 J:22.06.1971 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:01.11.1971 Etang de Sigean: 43,05/03,01 E Bages d'
Aude /Aude/ Francie 1.225,0 km
- 5. D 42 046 P:31.05.1964 rybník "Tichý" L. Štancl
?:12.11.1964 Ca Zuliani-Porto Tolle: 44,56/12,19 E
Rovigo Itálie 620,0 km
+:19.11.1964/ Delta Pádu Itálie
- 6. D 30 339 P:09.05.1959 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:13.11.1959 Castel Volturno: 41,09/14,16 E Caserta,
Campania Itálie 1.010,0 km
- 7. D 45 502 P:28.05.1978 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:10.-15.11.1978 Valle Morosina: 45,15/13,00 E Laguna
Media /Venezia/ Itálie 620,0 km
- 8. D 43 428 P:28.05.1969 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:20.11.1969 Arborea: 39,46/08,43 E prov. Cagliari
Sardinie 1,250,0 km
- 9. C 18 932 J:05.07.1948 rybník "Bukovina" F. Obhlídal
+:21.11.1948 Lago di Burano: ca.42,45/11,00 E Capalbio
/Grosseto/ Itálie 900,0 km
- 10. D 18 607 P:10.06.1942 Pardubice V. Drobílek
+:22.11.1942 Vale Sacche: ca. 45,45/11,50 E Coderigo,
Padova Itálie 630,0 km
- 11. D 44 624 P:15.06.1973 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:25.11.1973 Codigoro: 44,50/12,07 E Ferrara
Itálie 650,0 km
- 12. D 44 669 P:10.05.1977 rybník "Skřín" L. Štancl
+:26.11.1977 rybník "Jílovka"
- 13. KZ 8 714 P:19.05.1973 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:29.11.1973 Fortoscuro: 39,14/09,07 E Cagliari
Sardinie 1.280,0 km
- 14. D 55 562 P:08.06.1975 rybník "Bohdaneč" F. Štancl
+:00.11.1975 Campalto: 45,30/12,18 E /Venezia/
Itálie 555,0 km
- 15. D 42 194 J:02.07.1964 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:07.12.1965 Vransko jezero: 43,55/15,40 E /Biograd n.
M./ Dalmacija Jugoslávie 695

- 51. D 28 065 J:12.08.1955 rybník "Trhonka" L. Štancl
+:10.12.1956 Rovigo: 45,07/11,48 E /Veneto/
I t á l i e 650,0 km
- 52. D 43 670 P:19.06.1968 rybník "Nová Jílovka" F. Štancl
+:15.12.1968 ostrov Reichenau: 47,42/09,04 E /Boden-
see/ N S R 400,0 km
- 53. D 44 666 P:11.06.1977 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:16.12.1978 Castiglione Mantovano: 45,16/10,46 E Ro-
verbella /Mantova/ I t á l i e 660,0 km
- 54. D 36 051 ♀:27.07.1963 rybník "Skřín" L. Štancl
+:20.12.1963 Comacchio: 44,41/12,09 E Ferrara
I t á l i e 660,0 km
- 55. C 5 453 P:22.05.1937 Čeperka J. Bek
+:21.12.1937 Lec Procopos: 37,44/21,38 E /Amalias/
Pelopones Ř e c k o 1.490,0 km
- 56. D 44 739 P:21.05.1978 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:23.12.1978 Chiemsee: 47,52/12,24 E Bayern
N S R 346,0 km
- 57. D 30 416 J:12.06.1964 rybník "Bohdaneč" F. Obhlídal
+:27.12.1964 Punta Grande: 43,50/10,18 E lago Massa
/Lucca/ I t á l i e 844,0 km
- 58. D 28 842 ♀:27.07.1956 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
?:zima 1958/59 Untersee: 47,40/09,05 E chobot Boden-
see /Thurgau/ Š v ý c a r s k o 555,0
- 59. D 55 556 P:08.06.1975 rybník "Bohdaneč" F. Štancl
+:1975/1976 Provincia di Ravenna: 44,25/11,59 E
I t á l i e 515,0 km
- 60. D 19 568 P:28.05.1944 rybník "Bukovina" V. Drobílek
?:jaro 1950 Lago Saperiore: 45,08/10,52 E /Mantova/
I t á l i e 660,0 km
- 61. D 34 728 P:30.05.1962 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:01.01.1963 rybník "Ort": ca. 43,27/03,10 E /Hérault/
F r a n c i e 1.240,0 km
- 62. D 43 154 P:06.06.1965 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:02.01.1966 Petit-Bedon: 43,28/04,39 E Camargue
/B.du Rh./ F r a n c i e 1.095,0 km
- 63. D 43 475 P:04.06.1971 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:02.01.1972 Castiglione del Lago: 43,07/12,03 E
Perugia I t á l i e 810,0 km
- 64. D 42 017 P:31.05.1964 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:05.01.1965 Stagno di Tratalias: 39,07/08,35 E Ca-
gliari S a r d i n i e 1.365,0 km
- 65. D 43 181 P:24.06.1965 rybník "Tichý" L. Štancl
+:05.01.1966 Lago de la Albufera: 39,20/022 W Valencia
Š p a ň ě l s k o 1.770,0 km
- 66. D 43 248 P:21.05.1966 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:08.01.1967 Stagno di Pilo: 40,52/08,16 E Sassari
S a r d i n i e 1.175,0 km

- 67. D 28 838 J:23.07.1956 rybník "Rozhrna" L. Štancl
+:11.01.1959 Aignes Mortes: ca. 44,00/4,00 E /Gard/
F r a n c i e 1.110,0 km
- 68. D 30 330 P:06.05.1959 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:17.01.1960 Seint Jean de Marsaco: ca. 44,02/01,00 W
/Landes/ F r a n c i e 1.355,0 km
- 69. D 44 780 P:18.05.1975 rybník "Tichý" L. Štancl
+:25.01.1976 stagno di S.Gilla: 39,30/08,45 E
Cagliari S a r d i n i e 1.290,0 km
- 70. D 34 449 P:17.07.1961 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:28.01.1962 Valle Nuova di Calligoro: ca. 44,45/12,00
E /Ferrara/ I t á l i e 640,0 km
- 71. D 43 269 J:20.06.1967 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
+:30.01.1974 Moknine: 35,37/10,53 E /Sousse/
T u n i s A f r i k a 1.660,0 km
- 72. D 45 503 P:30.05.1978 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:06.01.1979 Insel Reichenau: 47,42/09,04 E /Boden-
see/ Südbaden N S R 400,0 km
- 73. D 43 464 P:26.05.1971 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:00.01.1972 Stes. Maries-de-la-Mer: 43,27/04,25 E
Bouches du Rhône F r a n c i e 1.120,0
- 74. D 23 161 P:18.05.1952 rybník "Bohdaneč" L. Štancl
?:00.01.1954 Auxerre: 47,48/03,28 E /Yonne/
F r a n c i e 915,0 km
- 75. D 43 461 P:26.05.1971 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:01.02.1972 Campagna Lupia: 45,23/12,04 E Venezia
I t á l i e 615,0 km
- 76. D 29 724 A:31.07.1955 rybník "Trhonka" F. Štancl
+:10.02.1956 Crnac Jugoslávie
- 77. D 40 295 P:30.05.1964 rybník "Sopřeč" L. Štancl
+:20.02.1966 Bibione: 45,27/12,20 E /Venezia/
I t á l i e 560,0 km
- 78. D 44 766 P:19.05.1974 rybník "Skřín" L. Štancl
+:23.02.1975 Etang de Bigulia: 42,36/09,29 E Bigulia
K o r s i k a 955,0 km
- 79. D 27 823 ♀:22.05.1953 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:25.02.1957 Ferrara: 44,47/11,38 E /Emilia/
I t á l i e 662,0 km
- 7,1
- 80. D 43 460 P:26.05.1971 rybník "Nová Jílovka" L. Štancl
+:jaro 1974 Przemków: 51,31/15,48 E /Cegnica/
P o l s k o 146,0 km
- 81. D 27 875 P:05.06.1955 rybník "Stará Jílovka" L. Štancl
+:19.07.1956 Skochovice u Nového Bydžova 23,0 km
- 82. D 31 950 P:06.06.1959 rybník "Sopřeč" L. Štancl
+:23.08.1963 Trnava, S l o v e n s k o 241,0 km

83. D 28 020 J:24.08.1955 rybník "Nový" u Volče L. Štancl
+:19.08.1956 Krahulov u Třebíče 100,0 km

9,0 Z á v ě r

83 dosažených zpětných hlášení lysky černé /Fulica atra/ z rybníků v oblasti Bohdanečska a velká množství pozorování, bylo podmětem ke zpracování tahu a ročních pohybů těchto ptáků. V práci je zachycen přilet, potulky, odlet, přezimování a přesídlení doložené dosaženými výsledky zastižených ptáků.

Zpětných hlášení bylo dosaženo: Ladislav Š t a n c l 66, František Š t a n c l 9, Jaroslav B e k 3, František O b h l í d a l 2, Vladimír D r o b í l e k 2.

Kroužkování ptáci byli zastiženi: ČSSR a v místě 25, I t á l i e 26, F r a n c i e 7, N S R 6, S a r d i n i e 5, J u g o s l á v i e 3, N D R, P o l s k o, Š p a ň ě l s k o p o 2, Š v ý c a r s k o, K o r s i k a, Ř e c k o, T u n i s p o 1 a 1 lyska s kroužkem RADOLZFELL byla kroužkována v R a k o u s k u.

Na podkladě těchto zpětných hlášení bylo zpracováno dosažené stáří. Nejdéle nosila kroužek φ D 33 221 5 roků a 8 měsíců a mladý pták D 43 434 6 roků, 9 měsíců a 16 dnů. Nejvíce lysek bylo střeleno v prvních 6 měsících života - 70,8 % a dalších 13,2 % bylo střeleno v prvním roce po okroužkování. Stáří vyššího jednoho roku se dožilo pouze 16 % z kroužkovaných lysek.

Tab. 1.

Stáří:

	6m	1r	2r	3r	4r	6r	7r	Spolu
Ad.	2	1	1	-	1	1	-	6
Pull.	56	10	6	2	1	1	1	77

Literatura:

Kožená I., 1981: Mezinárodní sčítání vodních ptáků 1979/80 na území ČSR. Vertebratologické zprávy: 65-70.

Musílek J., 1946: Ptactvo Pardubicka. Pardubice.

Příspěvek k nidobiologii některých našich sýkor / P a r u s /
Tomáš Diviš, Česká Skalice

V letech 1970 až 1972 jsem jako dobrovolný spolupracovník Ornitologického oddělení Ústavu pro výzkum obratlovců ČSAV v Brně sledoval nidobiologii některých druhů pěvců hnízdících v dutinách, především však příslušníků rodu P a r u s . Přestože výsledky této mé práce jsou neúplné a u většiny druhů i málo reprezentativní, dovoluji si je v následujících odstavcích shrnout, protože tuto etapu méj ornitologické praxe lze velmi pravděpodobně považovat za uzavřenou.

Na podzim roka 1969, zjara a na podzim roku 1970 a zjara roku 1971 jsem zhotovil a instalovat 78 budek pro pěvce a 2 budky pro sovy. Budky pro pěvce byly tři základních typů: větší budky hlavně pro špačky, polobudky pro rehky a konipasy, hlavně však 57 budek pro sýkory. Sýkorníky lze podle použitého materiálu a konstrukce rozdělit do tří typů: budky z vyhnílych smrkových kmenů, jednoduché budky z dřevěných desek a budky z dřevěných desek s nástavcem proti škodné podle H e n z e a Z i m m e r m a n n a . Kulaté vletové otvory o průměru 27 až 28 mm a 30 až 35 mm byly umístěny v předních stěnách budek.

Všechny budky pro sýkory byly rozvěšeny ve smíšených okrajích lesa v katastrech obcí Trubějov a Řešetova Lhota v okrese Náchod, v nadmořské výšce 370 až 450 m. Lesy ve sledované oblasti jsou tvořeny převážně porosty smrkových monokultur nebo směsí jehličnanů. Dominujícími dřevinami jsou smrk, modřín a borovice a v okrajových částech lesa, kde byly budky rozmístěny, jsou ve větší míře zastoupeny i listnáče, hlavně dub, buk, habr, javor, bříza a ojediněle i další listnaté stromy a keře. Les navazuje na intenzivně obhospodařovanou zemědělskou půdu v oblasti bramborářského výrobního typu. Hlavními plodinami zde jsou brambory, žito, pšenice a v menší míře ostatní obilniny, kukuřice na siláž, len a píce. Ve sledované oblasti je v lednu průměrná teplota vzduchu asi -3,5°C a v červenci asi 16,5°C a průměrný roční úhrn srážek 761 mm.